Lieta Nr. 11210023022
Lietas arhīva Nr. K73-0924-22/37
ECLI:LV:ZRT:2022:0526.11210023022.1.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Jēkabpilī 2022.gada 26.maijā

Zemgales rajona tiesa,
tiesnese Līga Baltmane-Zepa,
rakstveida procesā izskatīja krimināllietu /pers. A/, personas kods /personas kods/, apsūdzībā pēc Krimināllikuma 312.panta otrās daļas.

Aprakstošā daļa

[1] /pers. A/ izvairījās no tiesību ierobežošanas soda izciešanas.

/pers. A/ Daugavpils tiesā 2019.gada 18.jūnijā atzīts par vainīgu Krimināllikuma 312.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā un viņam noteikts galīgais sods – brīvības atņemšana uz deviņiem mēnešiem, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz četriem gadiem septiņiem mēnešiem 12 dienām.

Neskatoties uz to, 2022.gada 17.maijā plkst.14.16 /pers. A/ /notikuma vieta/ vadīja automašīnu *Honda CRV*, valsts reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, izvairoties no tiesību ierobežojošā soda izciešanas.

Ar šādām darbībām /pers. A/ izdarīja noziedzīgu nodarījumu, kas paredzēts Krimināllikuma 312.panta otrajā daļā.

Motīvu daļa

[2] Saskaņā ar Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma 12.panta $1.^1$ daļu krimināllietas, kas nodotas tiesai paātrinātā procesa kārtībā pirmās instances tiesā var izskatīt rakstveida procesā. Tiesa paziņojumā par krimināllietas izskatīšanu rakstveida procesā norāda tiesības prokuroram, apsūdzētajam, aizstāvim un cietušajam 10 dienu laikā pieteikt noraidījumu tiesas sastāvam, iesniegt iebildumus pret lietas iztiesāšanu rakstveida procesā, iesniegt viedokli par piemērojamo soda veidu un mēru un citiem ar spriedumu saistītiem jautājumiem, kā arī norāda nolēmuma pieejamības dienu.

[2.1] 2022.gada 18.maijā apsūdzētajam izskaidrotas Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma 12.panta $1.^1$ daļā noteiktās tiesības. Apsūdzētais norādījis, ka savu vainu viņš atzīst, izdarīto nožēlo. Apsūdzētajam nav noraidījumu tiesai, nav arī iebildumu pret lietas izskatīšanu rakstveida procesā. Apsūdzētais izteicis viedokli, ka par noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu viņam būtu nosakāms sabiedriskais darbs 140 stundas, apsolās ar automašīnu turpmāk nebraukt, lūdz viņam noticēt (*lietas 23., 24.lapa*).

[2.2] 2022.gada 25.maijā saņemts Austrumzemgales prokuratūras prokurora Jāņa Butlera viedoklis. Prokurors, analizējot apsūdzētā personību, secinājis, ka apsūdzētais strādā algotu darbu, iepriekš piecas reizes sodīts, visi noziedzīgie nodarījumi saistīti ar ceļu satiksmi, un pēdējo reizi sodīts ar Austrumzemgales prokuratūras prokurora 2022.gada 3.marta priekšrakstu par sodu pēc Krimināllikuma 312.panta otrās daļas ar naudas sodu piecu minimālo mēnešalgu apmērā – 2500 *euro*. Naudas sods izciests un tāpēc pie galīgā soda noteikšanas šis priekšraksts nav ņemams vērā. Savukārt ar Daugavpils tiesas 2019.gada 18.jūnija spriedumu, kas stājies spēkā 2019.gada 29.jūnijā, apsūdzētais atzīts par vainīgu noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā pēc Krimināllikuma 312.panta otrās daļas un sodīts ar brīvības atņemšanu uz deviņiem mēnešiem, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz četriem gadiem septiņiem mēnešiem 12 dienām. Ar Zemgales rajona tiesas tiesneša 2020.gada 17.janvāra lēmumu apsūdzētais atbrīvots no brīvības atņemšanas soda izciešanas nosacīti pirms termiņa.

Apsūdzētā neizciestā papildsoda – transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšana – daļa 2022.gada 26.maijā ir divi gadi trīs mēneši četras dienas. Papildsodu apsūdzētais sācis izciest 2020.gada 17.janvārī. Papildsoda izciešanā nav ieskaitāma viena diena, ko apsūdzētais pavadījis aizturēšanā, tas ir, laiks no 2022.gada 17.maija plkst.14.16 līdz 2022.gada 18.maija plkst.14.00.

Apsūdzētā darbībās atbilstoši Krimināllikuma 48.panta pirmās daļas 1.punktam konstatējams atbildību pastiprinošais apstāklis, jo noziedzīgais nodarījums veido noziedzīgu nodarījumu recidīvu, savukārt saskaņā ar Krimināllikuma 47.panta otro daļu par apsūdzētā atbildību mīkstinošo apstākli var uzskatīt savas vainas atzīšanu un izdarītā nožēlošanu.

Prokurors konstatējis, ka apsūdzētajam iepriekš divas reizes ticis piemērots sabiedriskā darba sods, divas reizes naudas sods, ticis piemērots arī brīvības atņemšanas sods, tomēr šie sodi nav spējuši sasniegt Krimināllikuma 35.pantā noteikto soda mērķi, jo apsūdzētais turpina izdarīt jaunus analoģiskus noziegumus. Izdrukā par administratīvajiem pārkāpumiem ietvertās ziņas apstiprina, ka apsūdzētais vēl vairākas reizes izdarījis ceļu satiksmes noteikumu pārkāpumus, vadot transportlīdzekli bez transportlīdzekļa vadīšanas tiesībām un par šiem pārkāpumiem apsūdzētajam noformēti protokoli 2020.gada 2.martā, 2021.gada 19.februārī, 2022.gada 23.aprīlī.

Apsūdzētā izdarītais noziedzīgais nodarījums saskaņā ar Krimināllikuma 7.panta trešo daļu atzīstams par mazāk smagu noziegumu un, ņemot vērā apsūdzētā atbildību mīkstinošo apstākli un atbildību pastiprinošo apstākli, apsūdzētā personību, nozieguma izdarīšanas apstākļus, apsūdzētā bīstamību, kā arī sabiedrības apdraudējumu ceļu satiksmes drošības jomā, apsūdzētā darbību sistemātiskumu, tiesas nolēmuma atklātu ignorēšanu, secinājumu neizdarīšanu, Krimināllikuma 35.panta nosacījumus, prokurors uzskata, ka apsūdzētājam nosakāms īslaicīgas brīvības atņemšanas sods.

Prokurors lūdz tiesu atzīt apsūdzēto par vainīgu Krimināllikuma 312.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā un sodīt viņu ar īslaicīgu brīvības atņemšanu uz diviem mēnešiem. Noziedzīgo nodarījumu apsūdzētais izdarījis pēc Daugavpils tiesas 2019.gada 18.jūnija sprieduma spēkā stāšanās, tāpēc galīgais sods nosakāms atbilstoši Krimināllikuma 51.panta pirmās daļas nosacījumiem, neizciesto transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšanas sodu pieskaitot pilnībā ar šo spriedumu noteiktajam sodam, galīgo sodu apsūdzētajam nosakot īslaicīgu brīvības atņemšanu uz diviem mēnešiem, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz diviem gadiem trim mēnešiem četrām dienām. Saskaņā ar Krimināllikuma 52.panta ceturto un

piekto daļu īslaicīgas brīvības atņemšanas soda termiņā ieskaitāms apsūdzētā aizturēšanā pavadītais laiks no 2022.gada 17.maija plkst.14.16 līdz 2022.gada 18.maija plkst.14.00 (viena diena) (*lietas 30.lapa*).

[3] Tiesa konstatē, ka apsūdzētajam celtā apsūdzība atbilst Kriminālprocesa likuma 405.panta pirmās daļas noteikumiem un ar lietā esošajiem pierādījumiem ir pierādīts, ka apsūdzētā faktiskās darbības ir pareizi kvalificētas pēc Krimināllikuma 312.panta otrās daļas; lietā ir pierādīts apsūdzētā vainīgums. Apsūdzētais ir sodāms, taisot notiesājošu spriedumu, kā to paredz Kriminālprocesa likuma 520.pants, atbilstoši minētā likuma 527.panta trešajā daļā noteiktajam pierādījumu analīzi un to uzskaitījumu spriedumā nenorādot.

[4] Saskaņā ar Krimināllikuma 46.panta pirmo daļu apsūdzētajam ir piespriežams sods tādā apmērā, kādu nosaka Krimināllikuma 312.panta otrās daļas sankcija, ievērojot Krimināllikuma Vispārīgās daļas noteikumus. Krimināllikuma 46.panta otrā daļa paredz, ka, nosakot soda veidu, tiesa ņem vērā izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturu, radīto kaitējumu, kā arī vainīgā personību, savukārt, nosakot soda mēru, saskaņā ar šī panta trešo daļu tiesa ņem vērā atbildību mīkstinošos un pastiprinošos apstākļus. Nosakot soda veidu un mēru, tiesai jāņem vērā Krimināllikuma 35.pantā definētais soda mērķis.

[5] Krimināltiesību teorijā pausta atziņa, ka ziņas, kas raksturo personību un kurām ir krimināltiesiska nozīme, skar četrus cilvēka dzīves un darbības aspektus: fizisko stāvokli, psihisko stāvokli, sociālo statusu un tiesisko statusu, un to izvērtēšana ļauj, no vienas puses, noskaidrot personas noziedzīgās uzvedības cēloņus, tās noziedzīgo tieksmju stabilitāti, bet, no otras puses, noteikt maksimāli lietderīgo soda veidu, lai sasniegtu tā mērķi (sk. *U. Krastiņš, V. Liholaja. Krimināllikuma komentāri. Pirmā daļa. Otrais papildinātais izdevums. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2018, 197.lpp.*). Arī Augstākās tiesas tiesu prakses apkopojumā atzīts, ka visplašāk soda individualizācija izpaužas apsūdzētā personības un atbildību mīkstinošo un pastiprinošo apstākļu izvērtēšanā, turklāt galvenā loma ir tieši personības, tās bioloģisko un sociālo īpatnību – vecuma, dzimuma, veselības stāvokļa, ģimenes stāvokļa – izpētei, un pareiza soda noteikšana nav iespējama bez apsūdzētā atbildību mīkstinošo un pastiprinošo apstākļu izvērtēšanas (sk. *Augstākās tiesas 2007./2008.gada tiesu prakses apkopojums „Apgabaltiesas kā pirmās instances tiesas un Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas kā apelācijas instances tiesas sodu piemērošanas prakse". Pieejams: https://www.at.gov.lv/lv/tiesu-prakse/tiesu-prakses3apkopojumi/kriminaltiesibas*).

[5.1] Pārbaudot apsūdzēto raksturojošos datus, tiesa konstatē, ka apsūdzētais noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas brīdī bijis sodīts piecas reizes, pēdējo reizi ar Austrumzemgales prokuratūras prokurora 2022.gada 7.marta priekšrakstu par sodu pēc Krimināllikuma 312.panta otrās daļas ar naudas sodu piecu minimālo mēnešalgu apmērā – 2500 *euro*; naudas sods samaksāts, izciests (*lietas 28., 29.lapa*). Sodu reģistra ziņas apstiprina, ka apsūdzētais notiesāts ar Daugavpils tiesas 2019.gada 18.jūnija spriedumu pēc Krimināllikuma 312.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz deviņiem mēnešiem, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz četriem gadiem septiņiem mēnešiem un 12 dienām. Spriedums stājies spēkā 2019.gada 29.jūnijā (*lietas 17.-18.lapa*). Ar Zemgales rajona tiesas tiesneša 2020.gada 17.janvāra lēmumu apsūdzētais atbrīvots no brīvības atņemšanas soda izciešanas nosacīti pirms termiņa (*lietas 21.-22.lapa*); papildsods – transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšana – nav izciests.

Izdrukā par administratīvajiem pārkāpumiem ietvertās ziņas apstiprina, ka apsūdzētais vairākas reizes izdarījis ceļu satiksmes noteikumu pārkāpumus 2020.gada 2.martā, 2021.gada 19.februārī, 2022.gada 23.aprīlī, vadot transportlīdzekli bez transportlīdzekļa vadīšanas tiesībām *(lietas 15.lapa)*.

Lietas materiālos ir ziņas, ka apsūdzētais strādā algotu darbu, ir dzīvesvieta (*lietas 23.lapa*).

Izvērtējot iegūtās ziņas pa apsūdzēto, tiesa secina, ka iepriekš izdarīto noziedzīgo nodarījumu, administratīvo pārkāpumu skaits liecina par apsūdzētajam izveidojušos stabilu tendenci izdarīt noziedzīgos nodarījumus, apsūdzētais ignorē faktu, ka viņam nav tiesību vadīt transportlīdzekli, viņš sistemātiski turpina apdraudēt citas personas, kas piedalās ceļu satiksmē. Apsūdzētais nav izdarījis secinājumus par savas uzvedības neatļautību pat pēc sodu izciešanas. Tas, ka apsūdzētais strādā algotu darbu, viņam ir dzīvesvieta, nekompensē apsūdzētā ignorējošo un vienaldzīgo attieksmi pret likumpaklausību, tiesas spriedumu un sodu, kas viņam jāizcieš.

Ņemot vērā konstatēto, tiesa secina, ka apsūdzētais ir vērtējams negatīvi.

[5.2] Nodarījuma kaitīgums ir svarīgākā noziedzīga nodarījuma pazīme, kas izpaužas tajā apstāklī, ka noziedzīgais nodarījums apdraud personu svarīgas intereses tādā mērā, ka nepieciešams pret šo nodarījumu vērsties ar krimināltiesību līdzekļiem. Atbilstoši noziedzīga nodarījuma kaitīguma pakāpei Krimināllikuma Sevišķās daļas pantā vai panta daļas sankcijā paredzēti soda veidi un to apmērs, kas draud par konkrēto noziedzīgo nodarījumu (*sk. U. Krastiņš. V. Liholaja. Krimināllikuma komentāri. Pirmā daļa. – Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2015, 48.-49.lpp.*).

Saskaņā ar Krimināllikuma 7.panta trešo daļu apsūdzētā izdarītais noziedzīgais nodarījums klasificējams kā mazāk smags noziegums, ko izdarot, apsūdzētais apdraudējis jurisdikcijas intereses sprieduma izpildē, jo vadījis transportlīdzekli bez tā vadīšanas tiesībām laikā, kad tādas viņam ar tiesas spriedumu atņemtas. Norādāms, ka apsūdzētā paskaidrojumu saturs par nepieciešamību neatliekami vadīt transportlīdzekli, nesatur tādus faktus, kas varētu attaisnot viņa rīcību.

[5.3] Tiesa saskaņā ar Krimināllikuma 47.panta otro daļu par apsūdzētā atbildību mīkstinošo apstākli noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā atzīst savas vainas atzīšanu. Apsūdzētā atbildību noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā pastiprina Krimināllikuma 48.panta pirmās daļas 1.punktā norādītais atbildību pastiprinošais apstāklis – noziedzīgais nodarījums veido noziedzīgo nodarījumu recidīvu, apsūdzētajam ir nedzēsta sodāmība pēc Daugavpils tiesas 2019.gada 18.jūnija sprieduma, ar kuru viņš notiesāts par Krimināllikuma 312.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu.

[5.4] Krimināllikuma 35.pantā ietvertā kriminālsoda mērķa definīcija noteic, ka soda piemērošanai jābūt individualizētai un, nosakot sodu, jāņem vērā izdarītā nodarījuma raksturs un radītais kaitējums, vainīgā personība, atbildību mīkstinošie un pastiprinošie apstākļi, un to, ka nav pieļaujams kādu no minētajiem faktiem ignorēt vai pieminēt formāli, neizvērtējot to būtību. Nav pieļaujams kādam no minētajiem faktiem piešķirt pārāk lielu nozīmi salīdzinājumā ar citiem (sk. *U. Krastiņš. Augstākās tiesas plēnuma lēmumu krimināltiesību jautājumos apkopojums ar komentāriem mūsdienu skatījumā. – Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2021, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta un Krimināllietu tiesu palātas 2008.gada 1.jūlija kopsapulces lēmuma „Par vienveidīgu tiesību normu piemērošanu soda noteikšanā" 2., 4.punkts, 172.-177.lapa*).

Tiesa uzskata, ka apsūdzētajam sods nosakāms īslaicīgas brīvības atņemšanas veidā.

Apsūdzētajam iepriekš ticis piespriests sods sabiedriskā darba veidā un pēc sabiedriskā darba izciešanas apsūdzētais turpinājis izdarīt noziedzīgos nodarījumus. Apsūdzēto no noziedzīgo nodarījumu izdarīšanas nav atturējis arī sods brīvības atņemšanas veidā. Apsūdzētajam ticis piespriests arī naudas sods, taču arī šis soda veids nav bijis pietiekami audzinošs. Tiesa neapsver apsūdzētajam piemērot ne naudas sodu, ne sabiedrisko darbu, jo šie soda veidi ir neatbilstoši apsūdzētā negatīvajai personībai, apsūdzētais iepriekš uzskatāmi ir apliecinājis, ka sabiedrībā izciešamos sodus viņš neuztver nopietni, ko apliecina arī šī noziedzīgā nodarījuma izdarīšana. Apsūdzētais nav spējis laboties kopš 2017.gada, kad viņam pirmo reizi piespriests papildsods – transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšana. Tiesa uzskata, ka sabiedrības interesēs ir apsūdzēto izolēt no tās, savukārt apsūdzētā interesēs ir laboties, un īslaicīgas brīvības atņemšanas sods ir šo abu nosacījumu līdzsvarojošs sods.

[5.5] Īslaicīga brīvības atņemšana atbilstoši Krimināllikuma 38.pantam nosakāma uz laiku no 15 dienām līdz trim mēnešiem. Ņemot vērā, ka noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā konstatējams viens apsūdzētā atbildību mīkstinošs apstāklis un viens apsūdzētā atbildību pastiprinošs apstāklis, tad apsūdzētajam par izdarīto noziedzīgo nodarījumu īslaicīga brīvības atņemšana nosakāma uz diviem mēnešiem.

[5.6] Nosakot galīgo sodu apsūdzētajam, tiesai jāievēro Krimināllikuma 51.panta pirmā daļa, kas noteic, ka gadījumā, ja notiesātais pēc sprieduma spēkā stāšanās, bet pirms pilnīgas soda izciešanas izdarījis jaunu noziedzīgu nodarījumu, tiesa jaunajā spriedumā noteiktajam sodam pilnīgi vai

daļēji pievieno sodu, kas nav izciests pēc iepriekšējā sprieduma. Saskaņā ar Krimināllikuma 51.panta otro daļu galīgajam sodam pēc vairākiem spriedumiem jābūt lielākam par sodu, kāds noteikts par jaunu izdarītu noziedzīgu nodarījumu, kā arī par neizciestā soda daļu pēc iepriekšējā sprieduma. Turklāt tā kā konstatēts noziedzīgu nodarījumu recidīvs, tad sodam pievienojama ne mazāk kā viena trešdaļa no neizciestā soda, uz ko norādīts minētā panta 1.[1] daļas 2.punktā.

Apsūdzētais nav izcietis ar Daugavpils tiesas 2019.gada 18.jūnija spriedumu, kas stājies spēkā 2019.gada 29.jūnijā, noteikto papildsodu – transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšana; papildsoda neizciestā daļa sprieduma taisīšanas dienā ir divi gadi trīs mēneši četras dienas, kas ar šo spriedumu noteiktajam sodam ir pilnīgi pieskaitāma, galīgo sodu apsūdzētajam nosakot īslaicīgu brīvības atņemšanu uz diviem mēnešiem, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz diviem gadiem trim mēnešiem četrām dienām.

[6] Drošības līdzeklis apsūdzētajam nav piemērots un tā piemērošanai saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 241.pantu nav pamata.

[7] Saskaņā ar Krimināllikuma 52.pata ceturto daļu īslaicīgas brīvības atņemšanas izciešanā ieskaitāms apsūdzētā aizturēšanā pavadītais laiks šajā lietā no 2022.gada 17.maija plkst.14.16 (*lietas 9.lapa*) līdz 2022.gada 18.maija plkst.14.00 (*lietas 11.lapa*), nosakot, ka izciesta viena īslaicīgas brīvības atņemšanas diena.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma 12.panta 1.[1] daļu, Kriminālprocesa likuma 511., 512., 520., 527.- 530.pantu tiesa

nosprieda

atzīt /pers. A/ par vainīgu noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 312.panta otrajā daļā un sodīt viņu ar īslaicīgu brīvības atņemšanu uz 2 (diviem) mēnešiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 51.panta pirmo daļu, 1.[1] daļas 2.punktu, otro daļu ar šo spriedumu noteiktajam sodam pilnībā pievienot pēc Daugavpils tiesas 2019.gada 18.jūnija sprieduma neizciesto papildsodu - transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšana uz 2 (diviem) gadiem 3 (trim) mēnešiem 4 (četrām) dienām – un galīgo sodu /pers. A/ noteikt īslaicīgu brīvības atņemšanu uz 2 (diviem) mēnešiem, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz 2 (diviem) gadiem 3 (trim) mēnešiem 4 (četrām) dienām.

Saskaņā ar Krimināllikuma 52.panta ceturto daļu īslaicīgas brīvības atņemšanas izciešanā ieskaitīt /pers. A/ aizturēšanā pavadīto laiku no 2022.gada 17.maija plkst.14.16 līdz 2022.gada 18.maija plkst.14.00, nosakot, ka izciesta 1 (viena) īslaicīgas brīvības atņemšanas diena.

Drošības līdzekli /pers. A/ nepiemērot.

Spriedumu var pārsūdzēt apelācijas kārtībā Zemgales apgabaltiesā 10 (desmit) dienu laikā pēc pilna sprieduma pieejamības dienas, sūdzību vai protestu iesniedzot Zemgales rajona tiesā.

Pilns spriedums pieejams tiesas kancelejā 2022.gada 17.jūnijā.

Tiesnese Līga Baltmane-Zepa